

Осреднен депозитен индекс (ОДИ) като референтен лихвен процент по кредити, деноминирани в левове

Подробна информация за прилагане на Методиката и примери за изчисление

1. Предмет

Методиката регламентира начина на изчисляване на Осреднен депозитен индекс (ОДИ) като референтен лихвен процент на „УниКредит Кънсюзър Файненсинг“ ЕАД (УКФ) по потребителски кредити, деноминирани в левове, както и начина на прилагането му и на периодичната му промяна.

2. Обхват

ОДИ представлява референтен лихвен процент, приложим по потребителски кредити с променлива лихва, деноминирани в левове и отпускани от УКФ на физически лица.

3. Източник на данни и начин на изчисляване

Източникът на данни за ОДИ е Лихвената статистика на Българската народна банка (БНБ), по-конкретно – таблицата „Лихвени проценти и обеми по салда по овърнайт-депозити, срочни депозити и депозити, договорени за ползване след предизвестие, на сектори Нефинансови предприятия и Домакинства“, публикувана на интернет страницата на БНБ: <http://www.bnb.bg/Statistics/StMonetaryInterestRate/StInterestRate/StRInterestRate/index.htm#> и, за краткост, наричана оттук нататък „Лихвената статистика“ или „Таблицата“.

Използват се само данните за депозити в български левове.

ОДИ представлява осреднен (среднопретеглен) лихвен процент по целия обем на левови депозити на сектори Нефинансови предприятия и Домакинства в банковата система в България.

Тъй като към момента самата БНБ не публикува този най-агрегиран лихвен процент, но предоставя всички данни, необходими за неговото калкулиране, УКФ го изчислява, изцяло на основата на тези данни, както следва:

- A. Идентифицират се категориите клиенти и видовете депозити, които, събрани заедно, изчерпват всички левови депозити от Лихвената статистика. Към момента, това са следните колони в Таблицата:
  - Нефинансови предприятия:
    - овърнайт депозити, в левове;

- срочни депозити, в левове, над 1 ден до 2 години;
  - срочни депозити, в левове, над 2 години;
  - депозити, договорени за ползване след предизвестие, в левове, до 3 месеца;
  - депозити, договорени за ползване след предизвестие, в левове, над 3 месеца;
  - Домакинства:
    - овърнайт депозити, в левове;
    - срочни депозити, в левове, над 1 ден до 2 години;
    - срочни депозити, в левове, над 2 години;
    - депозити, договорени за ползване след предизвестие, в левове, до 3 месеца;
    - депозити, договорени за ползване след предизвестие, в левове, над 3 месеца;
  - С цел избягване на недоразумение, следва да се отбележи, че в Таблицата, в сегашния ѝ вид, са представени и други категории срочни депозити (над 1 ден до 1 месец, над 1 месец до 3 месеца, над 3 месеца до 6 месеца, над 6 месеца до 12 месеца и над 1 до 2 години), но те се игнорират за целите на калкулацията, тъй като вече са представени накуп в категорията „срочни депозити, в левове, над 1 ден до 2 години“.
- V. Намират се двата реда от Таблицата, съответстващи на ефективен годишен процент и, съответно, обеми (в млн. лв.), за съответния (един и същ) месец. Първият ред съдържа стойностите за осредняване, а вторият – теглата на всяка една стойност.
- C. За всяка от категориите (колоните) по т. А, се умножават двете стойности от редовете по т. В, т.е. ефективният годишен процент по обема в млн. лв., представляващ негово тегло.
- D. Получените по т. C произведения се сумират.
- E. Отделно се сумират само теглата (обемите в млн. лв.), за всяка от категориите (колоните) по т. А.
- F. Резултатът по т. D се разделя на резултата по т. E.
- G. Полученият по т. F резултат се закръгля до втория знак след десетичната запетая.

Накратко, прилага се следната формула:

$$\frac{\sum_i^n (\text{ЕГП}_i \times T_i)}{\sum T_i}$$

където:

- ЕГП е ефективен годишен процент;
- T е прилежащият обем, представляващ теглото;
- i е категорията клиенти, съответно вид депозити, изброени в т. А;

- n е крайният брой на категориите клиенти, съответно вид депозити, изброени в т. А.

Нагледен пример за съответна калкулация на стойността на ОДИ на база на данни към месец април 2018 г. е илюстриран по-долу:

ЛИХВЕНИ ПРОЦЕНТИ И ОБЕМИ ПО САЛДА ПО ОВЪРНАЙТ-ДЕПОЗИТИ, СРОЧНИ ДЕПОЗИТИ И ДЕПОЗИТИ, ДОГОВОРЕНИ ЗА ПОЛЗВАНЕ СЛЕД ПРЕДИЗВЕСТИЕ, НА СЕКТОРИ НЕФИНАНСОВИ ПРЕДПРИЯТИЯ И ДОМАКИНСТВА^{1, 2}

	Нефинансови предприятия										Домакинства											
	Овърнайт-депозити ³	Срочни депозити					Депозити, договорени за ползване след предизвестие ³					Овърнайт-депозити ³	Срочни депозити					Депозити, договорени за ползване след предизвестие ³				
		в левове											в левове									
		над 1 ден до 2 години											над 1 ден до 2 години									
в левове	над 1 ден до 1 месец	над 1 до 3 месеца	над 3 до 6 месеца	над 6 до 12 месеца	над 1 до 2 години	над 2 години	до 3 месеца	над 3 месеца			в левове	над 1 ден до 1 месец	над 1 до 3 месеца	над 3 до 6 месеца	над 6 до 12 месеца	над 1 до 2 години	над 2 години	до 3 месеца	над 3 месеца			
	ефективен годишен процент																					
2018 I	0.01	0.31	0.32	0.29	0.13	0.28	0.92	1.47	0.12	-	0.03	0.27	0.02	0.05	0.14	0.32	0.96	1.91	0.06	-		
2018 II	0.00	0.32	0.36	0.30	0.15	0.28	0.90	1.27	0.13	-	0.02	0.26	0.02	0.05	0.14	0.31	0.88	1.87	0.06	-		
2018 III	0.00	0.28	0.29	0.25	0.15	0.27	0.88	1.28	0.15	-	0.02	0.24	0.02	0.05	0.13	0.30	0.81	1.81	0.06	-		
2018 IV	0.02	0.22	0.24	0.26	0.13	0.17	0.77	1.37	0.11	-	0.02	0.23	0.02	0.05	0.13	0.29	0.76	1.77	0.06	-		
обем в млн. лв.																						
2018 I	11502.6	1485.3	501.5	234.6	174.9	510.3	63.9	47.1	7.2	-	9557.0	11220.6	1984.2	1063.0	1723.6	5468.8	981.1	1082.7	7137.6	-		
2018 II	11614.2	1498.9	524.3	230.4	174.4	508.4	61.4	47.3	6.9	-	9799.7	11246.5	2026.4	1062.8	1730.3	5469.1	957.9	1080.6	7154.7	-		
2018 III	11582.5	1418.4	370.0	312.5	168.5	508.0	59.4	47.2	6.9	-	9924.9	11278.0	2079.3	1062.2	1733.4	5461.5	941.6	1078.8	7168.2	-		
2018 IV	10989.3	1815.6	324.5	378.0	182.9	874.6	55.6	50.0	6.2	-	10097.2	11295.2	2124.5	1061.5	1733.7	5455.6	919.9	1080.0	7178.0	-		

Пример: Към месец април 2018 г., стойностите за осредняване са в жълтите клетки, а съответните им тегла - в сините клетки. Калкулацията е следната:

$$= (0.02 * 10989.3 + 0.22 * 1815.6 + 1.37 * 50.0 + 0.11 * 6.2 + 0 * 0 + 0.02 * 10097.2 + 0.23 * 11295.2 + 1.77 * 1080.0 + 0.06 * 7178.0 + 0 * 0) / (10989.3 + 1815.6 + 50.0 + 6.2 + 0 + 10097.2 + 11295.2 + 1080.0 + 7178.0 + 0)$$

Получената среднопретеглена стойност се закръгля до втория знак след десетичната запетая и резултантната стойност на индекса е 0.14 (в %).

Забележка: В примера по-горе, числата отговарят на визуалното представяне в таблицата, но фактическите стойности в жълтите клетки не са закръглени до втория знак, а тези в сините клетки не са закръглени до първия знак след десетичната запетая.

При калкулирането на стойността на ОДИ, видно от описанието по-горе, УКФ не упражнява никаква собствена преценка, като единствено прилага общоприета формула за изчисляване на среднопретеглена стойност към публикувани от БНБ статистически данни.

Ако в даден бъдещ момент БНБ промени формата на представяната Лихвена статистика, по отношение на категориите клиенти и/или видове депозити, УКФ ще пригоди изчисленията към новия формат, като във всеки случай крайният резултат ще бъде коректно и последователно изчислен среднопретеглен лихвен процент по целия обем на левови депозити на сектори Нефинансови предприятия и Домакинства в банковата система в България.

Ако в даден бъдещ момент самата БНБ започне да изчислява и публикува този най-агрегиран показател, покриващ целия обем на левови депозити на сектори Нефинансови предприятия и Домакинства, УКФ ще пристъпи към директното му използване, като единствено ще прилага закръгляне до втория знак след десетичната запетая, в случай че БНБ не го е направила.

4. Ред и честота на обявяване и период на валидност

Стойността на ОДИ се променя месечно.

На своята интернет страница

<http://www.bnb.bg/Statistics/StMonetaryInterestRate/StInterestRate/StIRInterestRate/index.htm#>,

БНБ публикува Лихвената статистика преди края на всеки календарен месец, на база на данни към предходния месец.

На база на така публикуваните от БНБ статистически данни към последния наличен в Таблицата месец, УКФ изчислява новата стойност на ОДИ, следвайки описаната в т. 3 (по-горе) методика, и я публикува на своята интернет страница www.ucfin.bg, в секция Референтни индекси, в първия работен ден на следващия календарен месец.

Така изчислената и обявена стойност на ОДИ се прилага, считано от първия работен ден (за Република България) от календарния месец, следващ публикуването на съответните статистически данни от БНБ, до деня, предхождащ първия работен ден на следващия календарен месец, включително.

Пример:

- 27 юни: БНБ публикува Лихвената статистика, с последни данни към месец май, на своята интернет страница.
  - 1 юли (а ако тази дата е почивен ден за България – първият следващ работен ден): УКФ публикува на своята интернет страница съответната нова стойност на ОДИ, изчислена на база на публикуваните от БНБ на 27 юни данни.
  - 1 юли (а ако тази дата е почивен ден за България – първият следващ работен ден): новата стойност на ОДИ, валидна за месец юли, влиза в сила.
-
- 27 юли: БНБ публикува Лихвената статистика, с последни данни към месец юни, на своята интернет страница.
  - 1 август (а ако тази дата е почивен ден за България – първият следващ работен ден): УКФ публикува на своята интернет страница съответната нова стойност на ОДИ, изчислена на база на публикуваните от БНБ на 27 юли данни.
  - 1 август (а ако тази дата е почивен ден за България – първият следващ работен ден): новата стойност на ОДИ, валидна за месец август, влиза в сила.

В случай на преустановяване на непрекъсваемостта на публикуването на данните от Лихвената статистика от страна на БНБ, при което УКФ се окаже в невъзможност да изчисли ОДИ за следващия месец, УКФ си запазва правото да вземе решение за продължаване на валидността на последната изчислена стойност на ОДИ за определен от Управителния ѝ съвет (УС) период след края на месеца, в който БНБ е преустановила публикуването на данните от Лихвената статистика, до момента на идентифициране и одобрение от УС на подходящ заместител на ОДИ.

--- //---